

Bryssel den 18 maj 2026
(OR. en)

9093/1/26
REV 1

LIMITE

JUSTCIV 66
FREMP 159
JAI 555

Interinstitutionellt ärende:
2022/0402(CNS)

NOT

från: Ordförandeskapet

till: Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet

Ärende: Förslag till rådets förordning om behörighet, tillämplig lag, erkännande av domar samt godkännande av officiella handlingar i samband med föräldraskap och om införande av ett europeiskt intyg om föräldraskap
– Riktlinjedebatt

I. BAKGRUND

1. Genom en skrivelse av den 8 december 2022 överlämnade kommissionen ett förslag till rådets förordning om behörighet, tillämplig lag, erkännande av domar samt godkännande av officiella handlingar i samband med föräldraskap och om införande av ett europeiskt intyg om föräldraskap (*förslaget*).¹
2. Syftet med förslaget är att säkerställa kontinuitet i föräldraskapet i gränsöverskridande situationer inom unionen och därigenom skydda alla barn oavsett hur de har kommit till eller fötts och oavsett typ av familj.

¹ ST 15837/22.

3. Den rättsliga grunden för detta förslag är artikel 81.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, som kräver antagande genom ett särskilt lagstiftningsförfarande som innebär att rådet ska besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet. Precis som med andra familjerättsliga frågor är processen för fördjupat samarbete fortfarande ett alternativ om enhällighet inte kan uppnås.
4. Europaparlamentet avgav sitt yttrande den 14 december 2023.²
5. Europeiska datatillsynsmannen avgav sitt yttrande den 26 januari 2023.³
6. Genom tillämpning av det till fördragen fogade protokoll (nr 22) om Danmarks ställning deltar Danmark inte i antagandet och tillämpningen av den föreslagna förordningen.
7. Irland har inte utnyttjat den möjlighet som föreskrivs i artikel 3 i protokoll nr 21 till fördragen att delta i antagandet och tillämpningen av den föreslagna förordningen. Detta påverkar inte tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, som gör det möjligt för Irland att delta i tillämpningen av den föreslagna förordningen när som helst efter dess antagande.
8. Arbetsgruppen för civilrättsliga frågor (föräldraskap) började diskutera förslaget i december 2022. Det blev snart uppenbart att diskussionen på teknisk nivå inte kunde fortsätta utan att man tog itu med den politiskt känsliga frågan om surrogatmoderskap.
9. Den 14 juni 2024 uppmanade det belgiska ordförandeskapet ministerrådet att ge vägledning om hur denna fråga ska hanteras. Ordförandeskapet föreslog att en kombination av 1) undantaget avseende grunderna för rättsordningen, 2) nationella överordnade tvingande bestämmelser och 3) ett alternativt förfarande enligt nationell rätt för erkännande av föräldraskap efter surrogatmoderskap skulle kunna vara en väg framåt för att tillfredsställa alla medlemsstater i denna känsliga fråga.

² [Antagna texter – Behörighet, tillämplig lag, erkännande av domar samt godkännande av officiella handlingar i samband med föräldraskap och om införande av ett europeiskt intyg om föräldraskap, torsdagen den 14 december 2023 \(europa.eu\).](#)

³ ST 5770/23.

10. En delegation uppgav att dessa lösningar inte var tillräckliga, särskilt när det gäller tillämplig lag. En annan delegation noterade att nationella konstitutionella principer förbjuder erkännande av föräldraskap på grundval av utländska arrangemang för surrogatmoderskap. Två andra delegationer noterade att utöver surrogatmoderskap skulle andra frågor hindra stöd till den föreslagna förordningen. De återstående delegationerna uttryckte en förhoppning om att de lösningar som ordförandeskapet föreslagit skulle utgöra en grund för en godtagbar kompromiss i denna fråga, men noterade att betydande arbete återstår att göra.
11. Det belgiska ordförandeskapet drog slutsatsen att en kombination av de tre föreslagna lösningarna skulle kunna utgöra vägen framåt för nästan alla medlemsstater, med förbehåll för ytterligare arbete på teknisk nivå.

II. LÄGESRAPPORT

12. Betydande framsteg har gjorts i kapitel I, även om det finns några kvarstående frågor om de artiklar som avgränsar denna förordnings exakta tillämpningsområde. Det råder nu samsyn kring en bred definition av begreppet domstol. Begreppet ”domstol” kommer att omfatta inte bara rättsliga myndigheter utan även administrativa myndigheter som uppfyller vissa föreskrivna kriterier och som enligt nationell lagstiftning har behörighet att fastställa föräldraskap. Med denna breda definition av domstol kunde arbetsgruppen undanröja den oklara distinktionen mellan officiella handlingar med och utan bindande rättsverkan, som ansågs problematisk i kapitlen IV och V.
13. Handlingar som utfärdats av administrativa myndigheter och som definieras som domstolar kommer att behandlas som domstolsbeslut och erkännas som sådana i en annan medlemsstat (kapitel IV), medan andra handlingar som utfärdats av andra offentliga myndigheter kommer att godtas som officiella handlingar i en annan medlemsstat (kapitel V). Förordningen kommer således att respektera de tekniska skillnaderna i medlemsstaternas rättssystem och samtidigt säkerställa att dessa skillnader inte hindrar rörligheten för beslut eller handlingar om föräldraskap i hela unionen.

14. Viss konvergens har uppnåtts när det gäller behörighetsreglerna i kapitel II mellan dem som stöder en lång förteckning över behörighetsgrunder för att underlätta tillgången till rättslig prövning och dem som förespråkar en kort förteckning för att förhindra forum shopping. En annan oenighet gäller huruvida förteckningen bör vara hierarkisk eller inte. Det senaste utkastet till detta kapitel strävar efter att finna den optimala medelvägen bland dessa motsatta ståndpunkter, men det är föremål för granskningsreservationer från flera delegationer. Det krävs mer arbete och kompromisser.
15. I kapitel III, som innehåller regler om tillämplig lagstiftning, finns det nu en bättre förståelse för komplexiteten i de frågor som måste besvaras samt en överenskommelse om att svaren bör bero på tidpunkten och metoden för fastställande av föräldraskap. De svar som hittills föreslagits har dock inte fått tillräckligt stöd bland delegationerna. Även om det till exempel råder enighet om att lagen i den stat där barnet har hemvist vid den relevanta tidpunkten bör tillämpas i de flesta fall, finns det meningsskiljaktigheter om vilken tidpunkt som är relevant och om huruvida tillämpningen av den lagen bör omfattas av några undantag. Även utan de politiskt känsliga frågor som alltid ligger i bakgrunden är detta kapitel fortfarande det mest utmanande hittills. Det kräver mer arbete och kompromisser.
16. Dessa politiskt känsliga frågor förklarar också varför de föreslagna reglerna om undantag avseende grunderna för rättsordningen och internationellt tvingande regler, som återfinns i både kapitel III om tillämplig lagstiftning och kapitel IV om erkännande av domar, fortfarande är föremål för granskningsreservationer från flera delegationer.
17. Av de återstående sex kapitlen har arbetsgruppen diskuterat men inte fastställt några bestämmelser i kapitlen IV och V. Kapitlen VI-IX har endast behandlats en gång. Kort sagt återstår fortfarande mycket arbete.

III. DET FORTSATTA ARBETET

18. I likhet med talessättets glas, som vissa ser som halvfullt och andra som halvtomt, är det möjligt att vissa personer kan dra slutsatsen att det som hittills har uppnåtts i detta ärende innebär tillräckliga framsteg och andra att det som gjorts är otillräckligt.
19. Ordförandeskapet konstaterar respektfullt att efter tre och ett halvt år och mer än trettio arbetsgruppsmöten sedan kommissionen föreslog denna förordning, är de framsteg som uppnåtts genom de kombinerade insatserna från sju ordförandeskap, de 27 delegationerna och kommissionen begränsade. Under dessa omständigheter kan det sägas att glaset inte ens är halvfullt.
20. Oavsett om det gäller att kontrollera möjligheten att uppnå den enhällighet som krävs eller att överväga alternativa lösningar, är det viktigt att först konvergera mot en mer stabil text som skulle få bredast möjliga stöd. Detta är för närvarande svårt på grund av oenighet i arbetsgruppen om flera viktiga frågor. Ordförandeskapet anser att det två år efter den enda diskussionen på ministernivå om ärendet är dags att på nytt söka vägledning från ministrarna för att tydligare fastställa de viktigaste ståndpunkterna och prioriteringarna och vägen framåt. Arbetsgruppen kan fortsätta att arbeta med de tekniska aspekterna av detta ärende, men **om ingenting ändras kommer framstegen att fortsätta att vara långsamma.** Ordförandeskapet är övertygat om att denna diskussion på ministernivå kommer att ge en tydligare riktning och ge ny kraft åt diskussionerna på arbetsgruppsnivå.

IV. FRÅGOR

21. Ministrarna uppmanas att lämna synpunkter i följande frågor:

- a) Utan att det påverkar behovet av att hitta lämpliga lösningar på alla aspekter av förslaget, vilka skulle vara de två viktigaste faktorerna för att er delegation ska kunna stödja en kompromisstext?
 - b) Hur kan vi uppnå enhällighet, och om detta visar sig vara omöjligt, vilken är den rätta vägen framåt? Hur kan vi påskynda framstegen i detta svåra ärende?
-